
TEHILLIM 22: WHAT DOES IT HAVE TO DO WITH PURIM?

R' Yair Lichtman

MARCH 8, 2023
CONGREGATION KINS

פרשת כי תשא תשפ"ג

(1) TEHILLIM 22

(א) למנצח על אגלת השחר מזמור לדוד. (ב) אלי אלי למה עזבתני רחוק מישועתי דברי שאגתי. (ג) אלהי אקרא יומם ולא תענה ולילה ולא דמיה לי. (ד) ואתה קדוש יושב תהלות ישראל. (ה) בך בטחו אבותינו בטחו ותפלטמו. (ו) אלהי זעקו ונמלטו בך בטחו ולא בושו. (ז) ואנכי תולעת ולא איש חרפת אדם ובזוי עם. (ח) כל ראי ולעגו לי נפטירו בשפה ניעו ראש. (ט) גל אל יהנה יפלתהו יצילהו פי חפץ בו. (י) כי אתה גחי מבטן מבטיחי על שדי אמי. (יא) עליך השלכתי מרחם מבטן אמי אלי אתה. (יב) אל תרחק ממני כי צרה קרובה פי אין עוזר. (יג) סבבני פרים רבים אבירי בשן פתוני. (יד) פצו עלי פיהם אריה טרף ושאג. (טו) כמים נשפכתי והתפרדו כל עצמותי הנה לפי פדונג נמס בתוך מעי. (טז) יבש כחרש פחי וישוני מדבק מלקוחי ולעפר מנת תשפתני. (יז) פי סבבני כלבים עדת מרעים הקיפוני קארי ידי ורגלי. (יח) אספר כל עצמותי המה יביטו יראו בי. (יט) יחלקו בגדי להם ועל לבושי יפילו גורל. (כ) ואתה יהנה אל תרחק אילותי לעזרתי חושה. (כא) הצילה מחרב נפשי מיד כלב חידתי. (כב) הושיעני מפי אריה ומקרני רמים עניתני. (כג) אספרה שמך לאחיי בתוך קהל אהללה. (כד) יראי יהנה הללוהו כל זרע יעקב כבדוהו וגורו ממנו כל זרע ישראל. (כה) פי לא בזה ולא ששך ענות עני ולא הסתיר פניו ממנו ובשועו אליו שמע. (כו) מאתה תהלתי בקהל רב נדרי אשלים נגד יראיו. (כז) יאכלו ענוים וישבעו יתללו יהנה דרשו יחי לבבכם לעד. (כח) יזכרו וישבו אל יהנה כל אפסי ארץ וישתחוו לפניך כל משפחות גוים. (כט) פי ליהנה המלוכה ומשל בגוים. (ל) אכלו וישתחוו כל דשני ארץ לפניו יכרעו כל יורדי עפר ונפשו לא חיה. (לא) זרע יעבדנו יספר לאדני לדור. (לב) יבאו ויגידו צדקתו לעם נולד כי עשה.

(1) For the leader, upon Aijeleth ha-Shahar. A Psalm of David. (2) My God, my God, why have You forsaken me? Why are You far from helping me at the words of my cry? (3) O my God, I call by day, but You do not answer; and at night, and there is no quiet for me. (4) Yet You are holy, You that are enthroned upon the praises of Israel. (5) In You our fathers trusted; they trusted, and You delivered them. (6) To You they cried, and escaped. In You they trusted, and were not put to shame. (7) But I am a worm, and no man, a reproach of men, and despised of the people. (8) All they that see me laugh me to scorn; they open their lip; they shake the head: (9) "Let him commit himself to Hashem; let Him rescue him! Let Him deliver him, seeing he delights in Him." (10) For You are He that took me out of the womb. You made me trust while at my mother's breasts. (11) Upon You I have been cast from my birth. You are my God from my mother's womb. (12) Be not far from me; for trouble is near; for there is no one to help. (13) Many bulls have surrounded me; strong bulls of Bashan have encircled me. (14) They open wide their mouth against me, as a ravening and roaring lion. (15) I have been poured put like water, and all my bones are out of joint. My heart has become like wax; it has melted in my inmost parts. (16) My strength is dried up like a potsherd; and my tongue cleaves to my throat. And You lay me in the dust of death. (17) For dogs have surrounded me, a company of evil-doers have enclosed me. Like a lion, they are at my hands and my feet. (18) I may count all my bones. They look; they stare at me. (19) They divide my garments among them, and they cast lots for my clothing. (20) But You, Hashem, do not be far off. O my Strength, hasten to help me. (21) Deliver my soul from the sword, my only one from the power of the dog. (22) Save me from the lion's mouth; yes, from the horns of the wild-oxen You answer me. (23) I will declare Your name to my brethren; in the midst of the congregation I will praise You. (24) You that fear Hashem, praise Him. All you descendants of Jacob, glorify Him; stand in awe of Him, all you descendants of Israel. (25) For He has not despised or abhorred the lowliness of the poor. He has not hidden His face from him; but when he cried to Him, He heard. (26) From You comes my praise in the great congregation, I will pay my vows before those that fear Him. (27) Let the humble eat and be satisfied. Let those who seek Him, praise Hashem. May your heart live forever! (28) All the ends of the earth shall remember and turn to Hashem; and all the families of the nations shall bow down before You. (29) For the kingdom is Hashem's and He is the ruler over the nations. (30) All the fat ones of the earth shall eat and bow down. All those that go down to the dust shall kneel before Him, even he that cannot keep his soul alive. (31) Posterity shall serve him. It shall be told of Adonai to the next generation. (32) They shall come and shall declare His righteousness to a people that shall be born, that He has done it.

HOW DO WE KNOW IT WAS USED FOR PURIM?

(2) MASECHET SOFRIM 18:2

בחנוכה (שם ל) ארוממך ה' בפורים (שם ז) שגיון לדוד

On Hanukkah [the psalm is] I will extol Thee, O Lord (Ps. 30). On Purim it is "Shiggaion of David" (Ps. 7).

(3) TEHILLIM 7

(א) שְׁגִיּוֹן לְדָוִד אֲשֶׁר יָשָׁר לַיהוָה עַל דְּבַרֵי כוּשׁ בֶּן יַמִּינִי. (ב) יְהוָה אֱלֹהֵי בְּדָה חִסִּיתִי הוֹשִׁיעֵנִי מִכָּל רֹדְפֵי וְהַצִּילֵנִי. (ג) כִּן יִטְרֹף כְּאַרְיֵה נִפְשֵׁי פֶרֶק וְאִין מִצִּיל... (טו) הִנֵּה יַחְבֵּל אֶנּוּ וְהָרָה עֵמָל וְנִלְדַּד שֶׁקֶר. (טז) בּוֹר כָּרָה וְנִחְפָּרָהוּ וַיִּפֹּל בְּשַׁחַת יַפְעָל. (יז) יָשׁוּב עֵמָלוֹ כְּרֹאשׁוֹ וְעַל קַדְקָדוֹ תִמְסוּ גֵרָד. (יח) אֹדָה יְהוָה כְּצַדִּיקוֹ וְאַזְמִרָה שֵׁם יְהוָה עֲלִיּוֹן.

(1) Shiggaion of David, which he sang to Hashem, concerning Cush a Benjamite. (2) Hashem, my God, in You I have taken refuge; save me from all those that pursue me, and deliver me; (3) lest he tear my soul like a lion, rending it in pieces, while there is no one to deliver... (15) Behold, he travails with iniquity; yes, he conceives mischief, and brings forth falsehood. (16) He has dug a pit and hollowed it out, and he has fallen into the ditch which he made. (17) His mischief shall return upon his own head, and his violence shall come down upon the crown of his own head. (18) I will give thanks to Hashem according to His righteousness, and I will sing praise to the name of Hashem Most High.

(4) TOSFOT MEGILLAH 4A

... ואחר כך אומר תהלה ובה לציון ואין אומרים למנצח משום דכתיב ביה צרה וצרה בפורים לא מזכירין וכן אין נופלים על פניהם ב"ד ובט"ו משום דכתיב ימי משתה ושמחה ואומר [תהלים כב] למנצח על אילת השחר [משום דכתיב ביה מפלה לעובדי כוכבים וכן בליל ארבעה עשר...]

... After this [reading the Megillah in the morning], one says Tehillah L'David (a.k.a Ashrei) and u'Va L'Tziyon, but one does not say Lamenzatzei'ach (Ps. 20), as "affliction" is mentioned in it and we don't mention affliction on Purim. Similarly, one does not fall on one's face (a.k.a Tachanun) on the 14th and 15th [of Adar] because it is written [of them] "days of parties and joy." One says Lamenzatzei'ach Al Ayelet Ha-Shachar (Ps. 22), because the downfall of idolators is mentioned in it, and we do so on the night of the 14th [as well]...

(5) SEFER HA-MANHIG, DINEI TEFILLAH (13TH CENTURY SPAIN) PP. 107-108

ראיתי מנהג טוב בטוליתול' ובסביבותי' לומר אחר התפיל' מזמורים לפי ענין הימים... ובפורים על אילת השחר, שמדבר מאסתר, כדאי' במגילה נקרא', למה נמשלה אסתר לאיילת, וכן הדעת נוטה לעשות, וכן ישר בעיניי.

I saw a proper practice in Toledo and its environs to say timely psalms after Tefillah... and on Purim, "Al Ayelet HaShachar," which talks about Esther, as it says in chapter Megillah Nikreit: "why is Esther compared to the Ayelet?"... The mind inclines to do this, and it appears right in my eyes.

WHAT'S THE CONNECTION TO PURIM?

TECHNICAL EXPLANATIONS

(6) AVUDRAHAM, PURIM

וגם יש בו רמז לשם המן שנאמר הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי ראשי תיבות המן מכי.

There is also in it a hint to the name of Haman, as it says "Save my life from the sword, my only one from the clutches of the dog." This is an acronym for "Haman, my striker."

FROM DANGER TO SALVATION: MIDRASHIC READINGS

(7) MEGILLAH 15

ותעמד בתצר בית המלך הפנימית". אמר רבי לוי: פינון שהגיעה לבית הצלמים, נסתלקה הימנה שכינה. אמרה: "אלי אלי למה עזבתני"? שמה אתה דן על שוגג כמזיד ועל אונס כרצון? או שמה על שקראתיו "כלב", שנאמר: "הצילה מחרב נפשי מיד כלב יחידתי". חזרה וקראתו "אריה", שנאמר: "הושיעני מפי אריה".

The Gemara returns to its explanation of the verses of the Megilla. The verse states with regard to Esther: **"And she stood in the inner court of the king's house"** (Esther 5:1). **Rabbi Levi said: Once she reached the chamber of the idols, which was in the inner court, the Divine Presence left her. She immediately said: "My God, my God, why have You forsaken me?"** (Psalms 22:2). Perhaps it is because **You judge an unintentional sin as one performed intentionally, and an action done due to circumstances beyond one's control as one done willingly. Or perhaps You have left me because in my prayers I called Haman a dog, as it is stated: "Deliver my soul from the sword; my only one from the hand of the dog"** (Psalms 22:21). She at once retracted and called him in her prayers a lion, as it is stated in the following verse: **"Save me from the lion's mouth"** (Psalms 22:22).

(8) YOMA 29A

אמר רבי זירא: למה נמשלה אסתר לאילה — לומר לה: מה אילה רחמה צר ונחביבה על בעלה כל שעה ושעה כשעה ראשונה, אף אסתר היתה נחביבה על אחשורוש כל שעה ושעה כשעה ראשונה. אמר רבי אסי: למה נמשלה אסתר לשחר — לומר לה: מה שחר סוף כל הלילה, אף אסתר סוף כל הנסים. והא איכא חנוכה! ניתנה לכתוב קא אמרינו...

Rabbi Zeira said: Why is Esther likened to a hind? It is to tell you: Just as in the case of a hind its womb is narrow and it is desirable to its mate at each and every hour like it is at the first hour, so too, Esther was desirable to Ahasuerus at each and every hour like she was at the first hour. Rabbi Asi said: Why was Esther likened to the dawn? It is to tell you: Just as the dawn is the conclusion of the entire night, so too, Esther was the conclusion of all miracles performed for the entire Jewish people. The Gemara asks: But isn't there the miracle of Hanukkah, which was performed many years later? The Gemara answers: It is true that additional miracles were performed after the miracle of Purim;

however, it is with regard to miracles for which permission **was granted to write** them in the Bible that **we are saying** that the miracle of Purim was the last one...

(9) MIDRASH TEHILLIM 22

אלהי אקרא יומם ולא תענה – אמרה לפניו רבונו של עולם כך עשית לאבותינו במצרים ולא כיון שקראו אותך שמעת להם שנאמר (שמות ג':ז') ואת צעקתם שמעתי. איזו צרה גדולה מזו. פרעה אמר (שם א':כ"ב) כל הבן הילוד. וכל מי שהוא משלים מלאכתו לא היו עושין לו כלום. אבל אנו להשמיד להרוג ולאבד. ולא אותם צעקו ושמעת. אבל אנו צמנו וצעקנו והתפללנו וקראנו ולא עניתנו. אין בנו מעשים עשה עמנו למען קדושת שמך. ואתה קדוש יושב תהלות ישראל.

"O my God, I cry in the daytime, but You answer not." She said to the Holy One, blessed is He: Is this what You did to our forefathers in Egypt? Is it not that when they cried, You heard [them], as it is stated: "And I heard their cries" (Shemot 3:7)? Pharaoh said (Shemot 1:22): "Every son that is born [you shall cast into the river, and every daughter you shall save alive." And Haman said (Esther 3:13): "Both young and old, little children and women, in one day." Pharaoh said...] He who completed his work, they would do nothing to him, but Haman decreed: "To destroy, to kill, and to annihilate, all Jews." Those who were in Egypt, when they cried out, You immediately heard them, but we have fasted and cried out and prayed and called, but You have not answered us. If we have no good deeds, do for us for the sake of the sanctity of Your name – "But You are holy, O You that are enthroned upon the praises of Israel."

וכשאמרה (שם) ובכן אבוא אל המלך. התחילו בני פלטינ אומרים עכשיו הוא כועס עליה וגזור עליה מיתה וכל אחד ואחד אומר אני אטול את בגדיה. וזה אומר אני אטול את קדשיה. וזה אומר אני אטול את פורפריא שלה של מלכות. שנאמר יחלקו בגדי להם ועל לבושי יפילו גורל. וכיון שהיתה צופה ורואה כן מתפללת ואומרת אתה ה' אל תרחק אילותי לעזרתי חושה. וכיון שראה דוד כן באיזה לשון היא קוראה להקב"ה אילותי סידר עליה מזמור על אילת השחר.

When [Esther] said, "And so I will go to the king" (Esther 4:16), the residents of the palace began to say: Now he is angry with her, and he has sentenced her to death. And each and every one of them would say: I will take her clothing. And this one would say: I will take her ornaments. And this one would say: I will take her rings. And this one would say: I will take her royal blue cloaks, as it is stated: "They part my garments among them, and cast lots upon my vesture" (v. 19). And when she saw this, she prayed and said: "But You, O Lord, be not far from me. O my strength, haste You to help me" (v. 20). And when David saw with the holy spirit the term with which she would cry out to the Holy One, blessed be He – eyulati, "my strength" – he arranged for her this psalm: "La-Menatze'ach al Ayelet Ha-Shachar."

יאכלו ענוים וישבעו – זה מרדכי ואסתר. תאנא לשלשה חלקים נחלק ממונו של המן. שלישי למרדכי ואסתר. ושלישי לעמלי תורה. ושלישי לבנין בית המקדש. ושלשתן נאמרו בפסוק אחד. יאכלו ענוים וישבעו זה מרדכי ואסתר. יהללו ה' דורשיו אלו עמלי תורה. יחי לבבכם לעד זה בנין בית המקדש. והיו עיני ולבי שם כל הימים.

"The meek shall eat and be satisfied" (v. 27) – This is Mordechai and Esther, who merited the table of kings. It is taught: Haman's money was divided into three parts. A third to Mordechai and Esther; a third to those toiling in Torah study; and a third toward the building of the Temple. And the three of them are mentioned in one verse: "They shall eat and be satisfied" – this is Mordechai and Esther; "Those who seek Him shall praise the Lord" – these are those who toil in Torah study; "May your heart forever revive" – this is the building of the Temple, as it is written: "And My eyes and My heart shall be there forever."

THE VIEW OF RAV SOLOVEITCHIK

---

(10) MEGILLAH 4A

ואמר רבי יהושע בן לוי: חייב אדם לקרות את המגילה בלילה ולשנותה ביום, שנאמר: "אלהי אקרא יומם ולא תענה ולילה ולא דומיה לי" ... איתמר נמי, אמר רבי חלבו אמר עולא ביראה: חייב אדם לקרות את המגילה בלילה ולשנותה ביום, שנאמר: "למען יזמרך כבוד ולא ידום ה' אלהי לעולם אודך".

And Rabbi Yehoshua ben Levi further said with regard to Purim: A person is obligated to read the Megilla at night and then to repeat it [lishnota] during the day, as it is stated: "O my God, I call by day but You do not answer; and at night, and there is no surcease for me" (Psalms 22:3), which alludes to reading the Megilla both by day and by night... The Gemara notes that this ruling was also stated by another *amora*, as Rabbi Helbo said that Ulla Bira'a said: A person is obligated to read the Megilla at night and then repeat it during the day, as it is stated: "So that my glory may sing praise to You and not be silent; O Lord, my God, I will give thanks to You forever" (Psalms 30:13).

---

(11) SEDER RAV AMRAM GAON

ואין אומרים הלל בפורים. מ"ט, לפי שאין אומרים הלל על נס שבח"ל, לפיכך נופל אדם על פניו בפורים... שאין דומה פורים לכל המועדות ולחנוכה, שבכולן אנו אומרים את ההלל ואומרים זה היום עשה ה' נגילה, ואלו בפורים אין אומרים אותו. מ"ט, שנאלו ישראל ממותה לחיים, ואנו צריכים לרחמים שיגאלנו באחרונה כבראשונה.

We do not say Hallel on Purim. What is the reason? Because we don't say Hallel on miracles that occur outside of the land of Israel. Therefore, a person falls on his face on Purim [i.e. says Tachanun]... Because Purim is not comparable to other holidays and Chanukah, as on all of them we say Hallel and "this is the day that Hashem made, let us rejoice," while on Purim we don't say it. Why not? Because the Jews were redeemed from death to life, and we need [Divine] mercy that He should redeem us at the end as at the beginning.

---

(12) ESTHER 9:29-31

(כט) ותכתב אסתר המלכה בת אביסחיל ומרדכי היהודי את כל תקופ לקים את אגרת הפרים הזאת השנית. (ל) וישלח ספרים אל כל היהודים אל שבע ועשרים ומאה מדינה מלכות אחשנרוש דברי שלום ואמת. (לא) לקים את ימי הפרים האלה בזמניהם כאשר קים עליהם מרדכי היהודי ואסתר המלכה וכאשר קימו על נפשם ועל זרעם דברי הצומות וזעקתם.

(29) Queen Esther, the daughter of Avichayil, and Mordechai the Judean wrote with all their powers to establish this second epistle of Purim. (30) He sent letters to all the Judeans, to the one hundred and twenty seven provinces of the kingdom of Achashverosh, words of peace and truth, (31) to establish these days of Purim in their times, as Mordechai the Judean and Queen Esther had established for them, and as they had established the matters of their fasts and their cries for themselves and their offspring.

---

(13) ESTHER 3:7

(ז) בהֲחֵדֵשׁ הָרִאשׁוֹן הוּא חֹדֶשׁ נִסָּן בְּשָׁנַת שְׁתַּיִם עָשָׂרָה לְמַלְכָּה אַחַשְׁוֵרֶשׁ הִפִּיל פּוּר הוּא הַגּוּרְל לִפְנֵי הֶמֶן מִיּוֹם לַיּוֹם וּמִחֹדֶשׁ לְחֹדֶשׁ שְׁנַיִם עָשָׂר הוּא חֹדֶשׁ אָדָר.

(7) In the first month, which is the month of Nisan, in the twelfth year of King Achashverosh, he cast a pur, which is a lottery, before Haman, from day to day and from this month to the twelfth month, which is the month of Adar.

---

(14) RABBI JOSEPH B. SOLOVEITCHIK, DAYS OF DELIVERANCE P. 19

These are the four conclusions that the Jews derived from the Purim experience. Amalek incarnates total evil. Amalek's central preoccupation is to hate the Jews. The aim of this Jew-hatred is utter destruction. The hatred of the Jew is all-inclusive.

FURTHER READING

<https://www.etzion.org.il/en/tanakh/ketuvim/sefer-tehillim/psalm-22-my-god-my-god-why-have-you-forsaken-me-complaint-2>

Rabbi Joseph B. Soloveitchik, Days of Deliverance, chapters 1 and 5